

Koho v život? poslouchat a koho zase ne

Převod materiálu

Alexandra Jacobea

Pořadí v lekci

6

Téma

- Moc Ježíše Krista přisobí a nelze o tom mluvit,
- svobodu ke zvěstování nedává úřední povolení,
- ale Boží povolení. Poslušnost Boha však může člověka dostat do těžké situace — není v ní sám,
- Boží blízkost dodává odvahu a osvobozuje od strachu.

Cíl

Vyprávět dětem o Bohem podpořeném svědectví apoštolů. Zamyslet se nad tématem *poslušnost/neposlušnost*. Povzbudit děti v jejich případných nesnázích, které přihlášení se ke Kristu přináší. Připomenout si, že dosud jsou místa, kde je víra v Krista potírána.

Pro učitele

Výkladové poznámky

Za oběma texty možná jediný příběh o zatčení a výsledku před veleradou Lukáš podává jako dvě scény, v nichž se stupňuje napětí. Dalším stupněm bude už příběh Štěpána, který uzavírá jeho mučednická smrt.

Zatčení: Samo o sobě vážné, nejistota, nejde tak docela o demokratický právní stát.

Konflikt (apoštolů s veleradou) vyrůstá z uzdravení a následného kázání — problematické téma je hlavně Ježíšovo vzkříšení z mrtvých. Velerada (s hojným zastoupením saduceů) se chová mocensky — z pozice moci chce umlčet, zastrašit, diktovat „pravdu“. Při prvním výsledku však přítomnost uzdraveného a zjevné působení Ježíšovy moci jim na chvíli úplně zavěje ústa. Při druhém výsledku se ukazuje, že apoštolové „naplnili Jeruzalém svým učením“ — zvěstí o Ježíši Kristu. Svému svědeckému úkolu dostali navzdory zákazu velerady.

Apoštolové: U Petra je dobré si všimnout osobní proměny — Ježíše před jeho smrtí zapřel, nyní statečně vyznává, dříve se to mocí Ducha svatého (viz Lk 12,11.12). Podobné je to i s ostatními: dříve se s nimi přestěhoval, jeho se po Ježíšově smrti báli — dostali se do rukou těch, kdo ho odsoudili, ale už nemají strach. Situace je z Boží vůle proměnná — jsou svobodni od strachu, vnítní svobodni svědčit, i když to není bezpečné. Tato radostná důvěra v Boha, spojená se svobodou slova a určitou neohrožeností, spadá pod řecký pojem *parrésia*, který ve Sk hraje zásadní roli. Společenství církve o ni prosí ve Sk 4,23–30. Nejde tedy jen o osobní statečnost apoštolů, ale o odvahu darovanou od Boha.

„Boha je třeba poslouchat, ne lidi.“ Jde o to rozpoznat, kdy mocní a instituce překračují své meze, že nad jejich autoritou stojí ten, který je jediný hoden úplné poslušnosti. Zároveň se tento výrok nesmí stát zbožnou obranou lidské libovůle.

Andělský zásah ve vzezení má jediný cíl: aby apoštolové mohli znovu do chrámu a zvěstovat, zároveň je to ujištění, že Bůh zachraňuje i v lidsky složité, málo nadějně situaci.

Pátrání po apoštolech: Trochu komická situace, která jinak dramatický příběh může ve vyprávění odlehčit.

Gamaliel: Mezi jeho žáky se hlásil i apoštol Pavel, zachovává si rozvahu a radí nebojovat proti skryté moci pravdy (čímž apoštoly pro tu chvíli zachrání před těžším trestem).

Bičování: 39 ran, velmi krutý trest, leckdy (jako v Ježíšově případě) předcházel popravě — už jím odsouzenec velmi vyčerpan. Není to tedy happyend ve smyslu „nic zlého se nestalo“.

Záměrem autora je sdělení, že ani pronásledování nemůže zabránit zvěstování, svědčení o Ježíši Kristu.

Úskalí

Příběhy jsou svým tématem spíše pro starší děti.

Výrok o spáse pouze v Kristu nelze osamostatnit nebo dokonce používat jako argument v mezináboženském dialogu. Petr ho vyslovuje ve chvíli zásadního zápasu o víru, tu chce probudit, nikoliv nenávist.

Postoj apoštolů po bičování: Nejde o žádnou fanatickou radost či juchání! Je to pokojné spolehnutí na Boha, projev důvěry, že následování je cestou kříže v rozmanitých podobách. Mohli se i radovat z toho, že vydrželi. Povzbuzení Bohem neodcházejí jako spráskaní psi, s představou, že kázat už nikdy víc.

Odkazy

Doleželová, Mirjam — Kocnová, Marta — Trusina, Jan: *Cesta Božího lidu: Nový zákon*. Praha: Kalich, 1993

Další odkazy najdete pod textem přípravy, pod nadpisem **Kam dále**.

Pro děti

Předškoláci

Úvodní rozhovor

Koho musíte poslouchat? (Rodiče, prarodiče, paní učitelku ve školce...?eknou už děti samy Pána Boha?)
A je naopak chvíle, kdy je potřeba neposlouchat? (Když někdo někoho pomlouvá, když má někdo navádí k němu špatnému...)

Vyprávění

(S nejmenšími se soustřeďte pouze na motiv poslušnosti, eventuálně strachu z postihu, propojení s uzdravením chromého lze vynechat, pro předškoláky můžete využít vyprávění pro mladší školní věk.)

Ježíšovy přátele taky potkala chvíle, kdy se museli rozhodnout, jestli poslouchat nebo neposlouchat. Nebo spíš — koho poslouchat a koho zase ne...

Stalo se to takhle: každý den byli apoštolové v chrámu a vyprávěli dalším lidem o Ježíšovi, o tom, jak ho Bůh vzkřísil z mrtvých. Hodně lidí to zajímalo a hodně z nich v Ježíše uvěřilo. To se ale vůbec nelíbilo velekněží a saduceům. Nechali apoštoly zatknout a přivést.

„Co si to dovoluujete? O Ježíšovi už nechceme ani slyšet! Už o něm nesmíte mluvit, rozumíte?!“

„Jenže my máme poslouchat Pána Boha, ne lidi,“ odpov?d?l Petr.

To se rad? v?bec nelíbilo, ale nezbylo jim, než apoštoly pustit na svobodu.

Ti si to hned namí?ili zase do chrámu. Zase lidem vypráv?li o Ježíšovi, nic nedbali, že se m?žou dostat do maléru. Víc a víc lidí jim naslouchalo, m?li z toho velkou radost. Radost ale nem?la židovská rada. Ani trochu! Vždy? zakázali o Ježíšovi mluvit a tihle apoštolové je neposlechli! To nejde. To by je za chvíli neposlouchal v?bec nikdo. A tak dali zase u?edníky zav?ít do v?zení.

Tentokrát zasáhl Pán B?h. Poslal and?la, který otev?el dve?e, a apoštolové byli zase volní. Ale nemyslete si, nešli se n?kam schovat, namí?ili si to rovnou zase do chrámu.

Ráno je všichni hledali — rada, stráže, jejich velitel... Až si pak n?kdo všiml, že apoštolové jsou dávno v chrámu. Stráže si tam pro n? musely zase hezky dojít.

Když je p?ivedly p?ed radu, velekn?z se na n? obo?il: „Zakázali jsme vám o Ježíšovi mluvit! A vy o n?m vykládáte celému m?stu!“

„My máme poslouchat Pána Boha, ne lidi,“ odpov?d?l znovu Petr.

To už ?leny rady úpln? roz?ílilo.

„Budete o hlavu kratší!“

Ješt? št?stí, že si vzal slovo moudrý Gamaliel: „Co kdyby náhodou mluvili pravdu? Jestli si to vymysleli, ? asem to vyjde najevo. Jestli ne, nemá cenu proti nim bojovat. Pus?te je.“

Pustili je. Ale nejd?ív jim dali po?ádn? za vyu?enou — nechali jim napráskat bi?em. Ani to ale apoštoly nep?esv?d?ilo, že by m?li poslouchat rad?ji lidské zákazy než Pána Boha. A tak se zase vrátili k vypráv?ní o Ježíši.

Aktivita: Jaké je to být ve v?zení? Vytvo?te v?zení — nap?íklad pod stolem nebo pod n?kolika židlemi dohromady. Dobrovolník si tam vleze. Jak tam ?lov?ku je? (Nepohodlí, stísn?nost, strach...) Jaké je to být n? kde zav?ený? Co ?lov?ku m?že pomoci p?ekonat strach?

Vyráb?ní: Apoštolové za m?ížemi. Vytiskn?te si obrázek dvou u?edníků?. Nechte d?ti ho vymalovat. Pak vyrobte m?íže — bu? papír prošijte vlnou, nebo nalepte d?ev?né špachtle. ([Odkaz na návod.](#))

M?žete také vyráb?t okovy a ?et?z z proužk? barevného papíru.

Pom?cky: Obrázky u?edníků?, pastelky, vlna, velké jehly, eventuáln? d?ev?né špachtle, lepidlo, n?žky, barevné papíry

Mladší školní d?ti

Úvodní rozhovor

Dostali jste se n?kdy do maléru? Pro?? M?že se do n?j ?lov?k dostat neprávem, nezasloužen?? Pamatujete na Petra a Jana? Jak uzdravili chromého ?lov?ka? Z toho m?li po?ádný pr?švih.

Vypráv?ní

Petr a Jan tehdy lidem vypráv?li, jak se to stalo, že ten ?lov?k m?že chodit. Uzdravil ho Ježíš. Lidí se seb?hla spousta, každý to cht?l vid?t a slyšet, a tak si jich rychle všimli kn?ží a chrámová stráž. Cože?! Tak oni tu

vykládají o tom Ježíši? Nebude od něho pokoj ani po smrti? A tihle muži vykládají, že byl dokonce vzkříšen z mrtvých?! To teda ne! S tím uděláme krátký proces!

Zavěli apoštoly do vězení. Druhý den si je nechali přivést k výslechu. „Kdo vám to dovolil? Jakou moc a v jakém jménu jste to udělali?“

Tohle nebyla žádná legrace. Dostat se za mříže a k výslechu před židovskou radou. Co když dopadnou zrovna jako Ježíš?! Ještě nedávno by se apoštolové báli. A nejspíš by nic neřekli. Ale teď jako by bylo něco jinak. Jako by se jich znovu dotkl Duch svatý a strach spadnul. Řeknou to, jak to je, úplně klidně. Petr si vzal slovo: „Vyšetřujete nás za to, že jsme pomohli nemocnému člověku. Fajn. A ptáte se, kdo ho uzdravil. Fajn. Tak poslouchejte: Uzdravil ho svou mocí Ježíš Kristus. Stalo se to v jeho jménu. Vy jste ho ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil. Ježíš tohohle člověka zachránil pro život. V nikom jiném není spásy.“

Celá rada, všichni znalci zákona a učenci i kněží zůstali úplně paf! Takhle dovedou mluvit obyčejní rybáři? A co s tím uzdravením, vždyť ten člověk tu stojí s nimi jako živý důkaz! Poslali apoštoly za dveře a radili se, co s nimi. Zázrak je zázrak. Popřít se nedá. Ale kdyby to všude rozhlašovali, to by byl zas kolem toho Ježíše humbuk a to teda ne! Prostě jim to zakážeme!

A taky zakázali. Pořádně přesně. Už žádné řeči o Ježíši, nebo bude zle! Petr se ale jen tak nedal: „Posuďte sami, zda je před Bohem správné, abychom poslouchali vás, a ne jeho. O tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet.“ Radě se to nelíbilo, ale pustili je, nebylo za co je potrestat.

(Ukažte dříve znáku „Zákaz kázání“.) Apoštolové dostali jasný zákaz. Co myslíte, že by měli udělat?

Můžete dále rozdělit na dvě skupinky, jedna ať vymýšlí, proč kázat dál, druhá naopak, proč mlčet. Povídejte si také o tom, zda lze za druhé říct, co je správné, zda to můžeme posuzovat?

Apoštolové kázali dál. Zákaz nezákaz. Na to je potřeba povolení od Boha, ne od lidí, říkali si. Přidávalo se k nim čím dál víc lidí, bylo to jako lavina. Byli hodní spolu, modlili se, jídali spolu, pomáhali těm, kdo toho měli málo, poslouchali vyprávění o Ježíši... Toho si ale nemohli nevšimnout saduceové, kteří vládli chrámu. Záviděli apoštolům. A báli se o svou moc.

Tak skončili apoštolové znovu ve vězení. Teď to bylo ještě vážnější. Co s nimi bude? Jenže v noci přišel Boží posel. Anděl. Otevřel dveře do vězení a vyvedl apoštoly ven. Neposlal je ale, aby se někam schovali. Naopak! Jděte znovu do chrámu, vyprávějte lidem, vždyť to je jako živá voda. Apoštolové neprotestovali a hned ráno šli zase na své obvyklé místo. Užít, žít, modlit se...

Mezitím se sešla celá velerada a poslali si pro apoštoly do vězení. Jenže co to? Kobka byla prázdná! Strážě se jen rozpačilo? drbaly na hlavu. Zatímco si všichni lámali hlavu, jak se to mohlo stát, dorazila zpráva, že apoštolové jsou zase na svém místě v chrámě. Nezbylo, než si pro ně strážě poslat tam. Ale strážníci si dali dobrý pozor, aby se ke ztraceným vězňům nechovali hrubě. Báli se, že by lidé své kazatele začali bránit.

Začal druhý výslech. „Vždyť jsme vám zakázali o tom člověku mluvit a vy si o něm klidně kážete na celý Jeruzalém!“ Ale velerada slyší zase to samé: „Boha je potřeba poslouchat, ne lidi!“ Jestli doteď byli členové rady naštvaní, tohle je rozpálilo doba. Tak oni si nedají pokoj! Nebudou poslouchat! Nebudou mlčet! Tak jim zavěsíme pusy silou. Necháme je popravit, jako jejich mistra.

Je zle. Vztekají muži chtějí smrt těch, kdo se jim nechce poddat. Naštěstí se ozve jeden z nejváženějších, Gamaliel. Zachoval si chladnou hlavu. „Nechte je být, pusťte je. Jestli si to všechno vymysleli, časem to stejně vyjde najevo a lidé jim přestanou věřit. A jestli to opravdu pochází od Boha, žádná moc na světě to nezastaví.“ Ostatní mu dali za pravdu. Apoštolům to zachránilo život. Lacino ale nevyvázli, velerada jim znovu zakázala o Ježíši mluvit a tvrdě je potrestala — apoštoly spráskali bičem. Když však apoštolové odcházeli, nevypadali spráskaní. Vypadali jako někdo, kdo dostal od Boha sílu vydržet něco hodně těžkého. A s kázáním nepřestali, to se ví. Vždyť Boha je potřeba poslouchat, a ne lidi...

Rozhovor: Hrozí ?lov?ku dneska n?co za to, že chodí do kostela? M?že se kv?li ví?e dostat do problém?? (N?kdo se m?že posmívat, myslet si ošklivé v?ci...) Co nám m?že dát odvahu snášet nep?íjemné v?ci, ústrky, nespravedlnost, tresty...?

Povídejte si o zna?ce „zákaz kázání“. Uvažte sami, jak by m?la vypadat — co dalšího se zakazuje, je-li zakázána církev.

Variace na „všechno lita“ (hra): P?ipravte si výroky k dnešnímu vypráv?ní (eventuáln? také k p?edchozí úloze), d?ti mají ruce na stole, když ?eknete pravdivý výrok, d?ti ruce zvednou nad hlavu, když ?eknete nepravdivý, nechají ruce ležet. Výroky nap?íklad: — Gamaliel nechal apoštoly popravít — z v?zení apoštoly propustil Herodes — z v?zení šli apoštolové zpátky do chrámu a zv?stovali — je pot?eba poslouchat lidi, ne Pána Boha — první k?es?ané byli v Jeruzalém? — chromého ?lov?ka uzdravili Petr a Jan kouzelnou h?lkou — apoštolové lé?ili lidi svatými ?aji.

Hra na schovávanou (v týmech): Apoštolové se neschovávali, spíš naopak, ale m?žete využít moment p?íb?hu, kdy je stráža a velerada hledají.

Pom?cky: Zákazová zna?ka („Zákaz kázání“).

Starší školní d?ti

Rozd?lte d?ti na dv? skupinky, každé dejte p?e?íst ?ást textu (Sk 4,1–22, Sk 5,17–42). Dejte d?tem ?as, aby si text p?ipravily jako scénku — v ideálním p?ípad? skupinky odd?lte, aby se d?ti p?i nácviku nevid?ly.

Nechte ob? skupinky zahrát divadlo. Povídejte si společn? o tom, v ?em jsou si p?íb?hy podobné, co je jinak? Pro? apoštolové neposlechli zákaz velerady? Co jim k tomu dodalo odvahu?

Jaká rizika mohou kv?li ví?e potkat k?es?any v naší svobodné společnosti, kde se kv?li vyznání nezatýká a nezavírá do v?zení?

Pom?cky: Jednoduché rekvizity, kostýmy — d?ti si je mohou vytvo?it samy z papíru, látek...

P?esah

Téma p?íb?hu nabízí možnost dalšího rozhovoru o nespravedliv? souzených a odsouzených (nap?. Milada Horáková a další) nebo o t?ch, kte?í jsou pro své k?es?anské vyznání v ohrožení dnes (k?es?ané v Severní Koreji, ?ín?, Sýrii, atd.).

Liturgie

Písn?

To já, ó Pane m?j (SV 331); *Nám pomoz, Pane milý* (BTS 36); *Jen ty, Pane m?j* (SV 125); *Fíkový strom* (SV 160);

Když hynou stáda (SV 155); *Pane, p?i nás bu?* (SV 175); *Radostná* (SV 300)

Biblický text k zapamatování

Boha je t?eba víc poslouchat než lidi. (Sk 5,29)

Rituál

Společné setkání lze pravidelně zahajovat písní např. [Dík slovům tvým](#). Krátká je píseň *Dál pŕece nejdeme sami* (SV 39). Dá se využít také refrén písně *To já, ó Pane mŕj* (SV 331) a její první sloka „Koho pošlu, kdo se hlásí...” Na tyto písně se dá navázat představením postavy, o které si dnes budeme povídat.

Zahájení s pomocí výtvarného znázornění: Do světla reflektoru [na plakátu](#) umístíme dnešní postavy (černobílý obrázek), po vyprávění ji mohou děti vybarvit. Ve světle stojí Petr a Jan či skupinka apoštolů.

Okénko do bohoslužeb

Vezměte si s sebou mŕž — na obrázku, vyrobenou či skutečnou, třeba jen mŕžku z kuchyňské trouby, podle vašich možností.

Co to je? Kde jsou mŕže? Za co se člověk může dostat do vězení? Mohlo by to být i proto, že chodí do kostela? Mohlo, ale to je na delší vyprávění. Děti ho dnes uslyší v nedělce.

Modlitba

Pane Bože, za vyprávění o tobě nám dnes nehrozí ani šikana ani vězení. Přesto se někdy bojíme o tobě svěřit. Máme strach z posměchu a ostudy. Prosíme, dej nám víc odvahy.

Myslíme na zem, kde i dnes hrozí lidem smrt, když přiznají, že jsou křesťané. Nevíme si s tím rady, a tak je svěřujeme tvé lásce a prosíme, daruj jim svůj pokoj. Amen.

Odkaz na pracovní list

[07 Zastavit kázání](#)

Kam dále

[O tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet \(Raní slovo z O Vltava, host Vo...](#)

[Pavel Prejda, upr. Lenka Ridzoňová: Když pracuje jméno \(katechetická příprava z...](#)

[David Nežil, upr. Drahomíra Dušková Havlíčková a Lenka Ridzoňová: Zastavit kázá...](#)

[Omalovánka \(genkilife.info\)](#)

[Apoštolové za mŕžemi – vyrábění pro předškolní děti \(mlff.blogspot.com; anglic...](#)

[Petr ve vězení – vyrábění pro předškolní děti \(ididityoudoit.blogspot.com; angl...](#)

[Píseň „Dík slovům tvým“](#)

Odkaz na píseň

[To já, ó Pane mŕj, přijdu, když mne posíláš](#)

[Jen ty, Pane mŕj, jen tys mŕj štít](#)

[Fíkový strom \(SV160\)](#)

[Když hynou stáda \(SV155\)](#)

[Pane, přijď nás buď \(SV175\)](#)

[Radostná \(SV300\)](#)

Cílová skupina

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

[Starší školní](#)

Katechetické cykly

[Dál pŕece nejdeme sami IV \(s apoštolý, s Janem a celou církví\)](#)

Biblický odkaz (kat)

[Skutky 4,1–22](#)

[Skutky 5,17–42](#)